

Przystanek IDEA: Panika czy Pandemia - podsumowani dyskusji

Prelegenci:

- **prof. dr hab. Krzysztof Pyrc** – Małopolskie Centrum Biotechnologii, Pracownia Wirusologii, Uniwersytet Jagielloński
- **Jerzy Smoliński** – Centrum Analizy Informacji Collegium Civitas w Warszawie
- **prof. UJ dr hab. Przemysław Piotrowski** – Instytut Psychologii Stosowanej, Uniwersytet Jagielloński
- **prof. dr hab. Jerzy Hausner** – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

W ramach działalności Przystanku IDEA, prowadzonego wspólnie przez Fundację Gospodarki i Administracji Publicznej oraz Agencję Artystyczną GAP, odbywają się wydarzenia, w czasie których dyskutuje się o najważniejszych dla społeczeństwa problemach i zagadnieniach. Spotkania te mają także za zadanie przybliżyć uczestnikom tematykę piątej edycji kongresu ekonomii wartości Open Eyes Economy Summit.

14 marca w ramach Przystanku IDEA zorganizowano spotkanie pod hasłem *Pandemia czy panika?*, które ze względu na aktualną sytuację epidemiologiczną odbyło się online. Dyskusja dotyczyła kwestii rozprzestrzeniania się koronawirusa, na temat którego docierają informacje ze wszystkich zakątków świata. Reakcje mediów i opinii publicznej są zróżnicowane – niektórzy wpadają w panikę, a inni bagatelizują sytuację. Niepewność, powszechna dezinformacja i szybkość, z jaką rozpowszechniane są doniesienia sprawiają, że coraz trudniej o zachowanie zdrowego rozsądku i trzeźwą ocenę sytuacji. W natłoku niepotwierdzonych informacji i fake newsów najlepiej o zdanie zapytać ekspertów – to właśnie ich zaproszono do dyskusji podczas spotkania. Specjaliści rozmawiali głównie o pozamedycznych aspektach sytuacji, a więc kwestiach dotyczących ekonomii, psychologii i świata mediów.

Moderator, Grzegorz Jasiński (RMF FM), rozpoczął dyskusję od postawienia kluczowego pytania: co możemy zrobić, by ograniczyć gospodarcze oraz społeczne skutki pandemii?

Jako pierwszy zabrał głos prof. dr hab. Krzysztof Pyrc (Małopolskie Centrum Biotechnologii, Pracownia Wirusologii, Uniwersytet Jagielloński), który badania nad koronawirusem rozpoczął już wiele lat temu. Wraz ze swoim zespołem szuka w laboratorium odpowiedzi na niezwykle ważne pytania: dlaczego ten wirus jest dla nas tak niebezpieczny? Czy istnieją substancje, które mogą zahamować jego namnażanie? Czy można stworzyć tańsze sposoby badania ludzi potencjalnie zakażonych? Profesor Pyrc podkreślił, że największe wyzwanie stanowi łatwość rozprzestrzeniania się wirusa przy stosunkowo wysokiej śmiertelności wśród chorych na COVID-19.

O problemie innej epidemii – epidemii dezinformacji – opowiadał Jerzy Smoliński (Centrum Analizy Informacji Collegium Civitas w Warszawie), który podkreślił, że mamy do czynienia z

pierwszą w epoce mass mediów sytuacją kryzysową. Zaznaczył, że liczba fałszywych informacji krążących w Internecie jest zatrważająca, co z kolei może wynikać z niskiego zaufania do mediów publicznych.

Punkt widzenia psychologii społecznej przedstawił dr hab. Przemysław Piotrowski, prof. UJ (Instytut Psychologii Stosowanej, Uniwersytet Jagielloński). Zaznaczył, że jako społeczeństwo znaleźliśmy się w nowej, trudnej sytuacji, w której wielu ludziom niełatwo będzie się odnaleźć. Profesor Piotrowski ocenił także, że poziom paniki jest stosunkowo niski, choć obserwuje się nietypowe zachowania, na przykład wykupywanie ze sklepów określonych towarów. Dodał jednak, że tego typu reakcje można uznać za naturalne.

Na tematy związane z ekonomią wypowiadał się prof. dr hab. Jerzy Hausner (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie). Oceniał, że pandemia na pewno wywoła konsekwencje gospodarcze. Jej efektem może być światowa recesja, która dotknie również Polski. Wyłączenie znacznej części sfery usług musi pociągnąć za sobą negatywne skutki, nawet jeśli potrwa tylko kilka tygodni. Uruchomienie przez poszczególne państwa programów pomocy i przekazanie wielkich sum pieniędzy na walkę z epidemią również może mieć poważne konsekwencje dla gospodarki.

W trakcie dyskusji profesor Pyrc podkreślił, że dalszy rozwój sytuacji zależy od zachowania społeczeństwa, szczególnie przestrzegania zasad higieny i poszanowania ograniczeń w kontaktach bezpośrednich. W ten sposób każdy z nas ma wpływ na przebieg epidemii. Jerzy Smoliński zwrócił uwagę na polityczne konsekwencje ostatnich wydarzeń i podkreślił potrzebę zdecydowanego oddzielenia przez władze sytuacji epidemiologicznej od walki o urząd prezydenta. Profesor Jerzy Hausner zaznaczył, że w obecnej sytuacji widzi również potencjał – pandemia może stać się okazją do współdziałania, refleksji i budowania solidarności. Zaznaczył przy tym, że należy uważać na wiele potencjalnie groźnych zjawisk, np. na chęć czerpania zysków z tragedii, darwinistyczne podejście czy autorytatywność władzy. Podkreślił także, że jeśli przyjmimy współodpowiedzialność za siebie i innych, możemy uczynić świat choć trochę lepszym miejscem. Profesor Przemysław Piotrowski zaznaczył, że mamy do czynienia z nowymi normami, których przestrzeganie służy wspólnemu dobru

Prelegenci zgodnie podkreślili, że kryzys jest zagrożeniem, ale też szansą na wprowadzenie w wielu dziedzinach pozytywnych zmian. Przed nami trudny czas, z którym musimy się zmierzyć. Powinniśmy zwrócić szczególną uwagę na jakość informacji i dawać wiarę tylko tym, które pochodzą z rzetelnych źródeł, a przede wszystkim nie rozpowszechniać niepotwierdzonych doniesień i fake newsów.